ОЦЕНЯВАНЕ ОБРАЗОВАТЕЛНИЯ ПОТЕНЦИАЛ НА РАДИОТО КАТО МЕДИЯ ОТ СТУДЕНТИ, ОБУЧАВАНИ В ПЕДАГОГИЧЕСКИ СПЕЦИАЛНОСТИ

Маргарита Терзиева

Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас

EVALUATION OF THE EDUCATIONAL POTENTIAL OF RADIO AS A MEDIUM BY UNIVERSITY STUDENTS OF PEDAGOGICAL SUBJECTS

Margarita Terzieva

Assen Zlatarov University – Burgas

Авторът изказва благодарност към научен проект ДН 05/8 2016 „Дигитални компетенции и медиаобразование в предучилищна и начална училищна възраст“ за финансирането на настоящата публикация

Abstract: *The paper offers an analysis of the survey of 100 university students of pedagogical subjects. The conclusion of the survey is that radio as a medium still has its role in the education of children, school students and undergraduates, but today their interest in it is unstable and should be adjusted in view of the educational traditions and innovations.*

Keywords: *radio, media education, students*

В духа на европейските традиции в България радиото с променлив успех поддържа обществения интерес към себе си като медия чрез редица предавания, в т.ч. детски и образователни. То се появява в България през 1907 г., когато започва работа първият български безжичен телеграф. Впоследствие става едно от основните средства за предаване на съобщения През 1924 година в Телеграфо-пощенското училище в София се въвежда учебният предмет радиоразпръскване. Учениците се обучават с помощта на радиоапарати на френската фирма „Равиола“.

На 6 април 1927 година е приет първият български закон за радиото. В края на същата година в България са регистрирани първите 400 радиоприемника.

Началото на радиоразпръскването в България е поставено през 1929 година. През 30-те години на миналия век в радиоефира се обособяват програми за децата и учениците от гимназиите. От 1932 година се въвежда чуждоезиково обучение чрез радиото. Залага се на немски и френски език. През същата година се прави опит за излъчване на театрална пиеса. От 1937 година се излъчват радиопредавания за чужбина.

Темите на радиопредаванията са предмет на дискусии в културните кръгове, като след привържениците на радиото са нареждат интелектуалци като Асен Златаров и писатели като Елин Пелин. [1, 2]

Статистиката посочва, че през 1933-1934 година са излъчени 30 часа програми за децата, което е около 2,6% от годишното програмно време на радиото. През 2016 година общият брой на часовете за радиопредавания е 710281 часа, а образователните предавания са 9257 часа. Детските и младежките са 7164 часа[1]. Усещането за повторяемост, за цикличност на явленията от миналия век и наши дни, ни насочи да проведем изследвания сред бъдещите педагози с **цел** оценяване образователния потенциал на радиото като медия. **Задачите**, които си поставяме с това изследване, са:

[1] Данни от NSI-2016.

1. Осмисляне функциите на радиото от обучаваните студенти.
2. Изследване на интереса им към образователните радиопрограми.
3. Стимулиране на желание за обогатяване на бъдещия им методически инструментариум.

През месеците април и май 2018 година бяха изследвани студенти от педагогическите специалности във всички форми на обучение, които се провеждат в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас – бакалаври, магистри, специализанти в следдипломни квалификации. За целите на изследването публикуваме първите сто обработени анкети, като очакваме броят на изследваните да достигне 250.

Анкетираните сто студента могат да бъдат групирани по следните показатели:

- пол – 94% жени и 6% мъже;
- образователен статус - специализанти – 20%; магистри – 20%; бакалаври – 60%;
- специалности – „Предучилищна и начална училищна педагогика - 35%, „Предучилищна педагогика и чужд език“ – 15%, „Начална училищна педагогика и чужд език“- 17%, „Социална педагогика“ – 5%, СДК – начален учител – 28%;
- възраст – на 19 години – 9%; 20-25 години – 45%; 25-30 години – 8%; 30-35 години – 9%; 35-40 години – 9%; 40-35 години – 14%; 45-50 години – 3%; над 50 години – 3%;
- място, където са преминали детските им години – голям град – 52% (Бургас, Сливен, Ямбол, Пловдив, Варна, Търговище, Пазарджик, Хасково[2], Оренбург[3]); малък град – 41% (Карнобат, Айтос, Поморие, Елхово, Несебър, Нова Загора, Средец, Асеновград, Ахелой, Девин, Стралджа, Сунгурларе, Трявна, Чирпан), село – 6% (Преображенци, Долен, Руен, Топчийско, Челник) – общо 28 населени места.

В рамките на не повече от половин част те трябва да отговорят на въпроси от анкета, подготвена от изследователя. Тя съдържа 5 въпроса, които в някои случаи дават възможности за неограничен брой отговори, за допълване със самостоятелни предложения. Получените резултати ще представим чрез диаграми:

Въпрос №1 Радиото има следните функции:

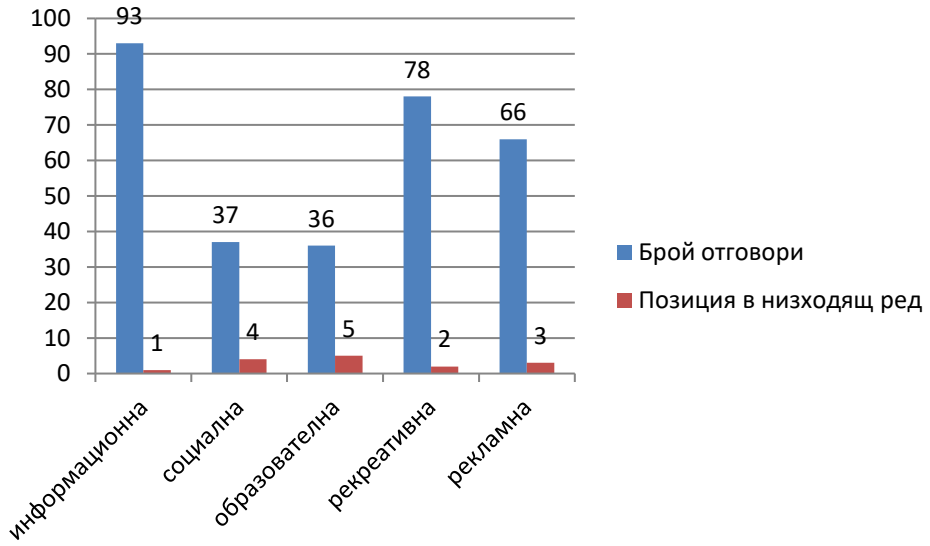

Диаграма 1. Функции на радиото

[2] Градовете са подредени според броя на студентите, посочили ги като родно място.
[3] Една от студентките е родена в чужбина. Посоченият град е на територията на Русия.

Традиционно радиожанровете се групират на информационни, аналитични и художествено-публицистични. На практика тези функции според изборите на анкетираните заемат първо, четвърто и пето място. Сериозен брой гласове имат онези, които виждат радиото като проводник на утилитарни тенденции, назовани от един студент направо „комерсиални“. Това означава, че днешните млади хора използват радиото предимно за развлечение, което сериозно накърнява доминиращите в миналото образователни функции.

Въпрос №2 Какви образователни радиопрограми сте слушали:

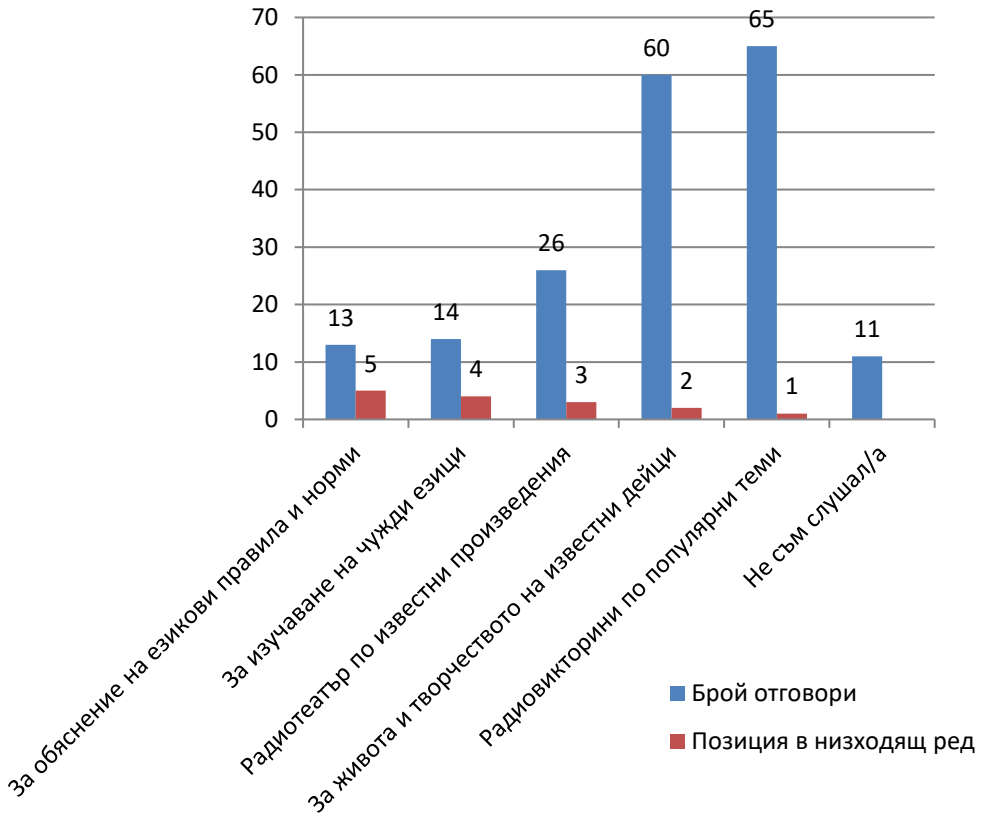

Диаграма 2. Избор на образователни радиопрограми

Отговорите на втория въпрос „свиват“ броя на радиослушателите до 89%. Сред тях превес имат слушателите /вероятно и участници/ в радиовикторини , на художествено-публицистични радиопрограми, на радиотеатър и т.н. Популярната в миналото традиция за аудиално изучаване на чужди езици почти е загубила притегателната си сила. Спаднал е и интересът към предавания с чисто лингвистичен характер.

Въпрос №2-а: За тези, които са слушали радиопрограми

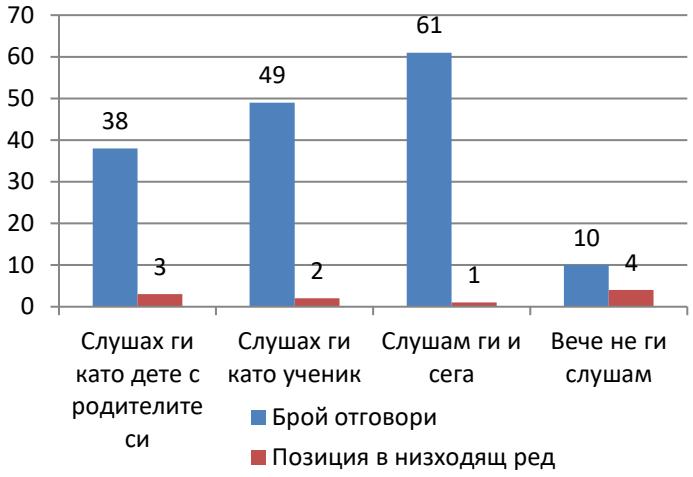

Диаграма 2-а. Слушатели на радиопрограми в различни времеви диапазони от живота им

Реалните слушатели са 61%, като първоначално отпадат тези които не са слушали радиопредавания в миналото – 11%, впоследствие тези от настоящия момент – 10%; останалите „скрити“ 18 % са били активни радиослушатели в по-ранни периоди от живота си. Радиото през 50-те години е било почти единствената медия, която родителите са допускали като участник във възпитанието на децата си. Няма информация за въвеждане на табу по отношение на радиопредавания, за разлика от книги, публицистичен печат, телевизионни предавания, филми. Умението да бъде балансьор между поколенията обаче не помага на радиото като медия при елекронизацията и непрекъснатото обновяване на информационните технологии. То губи не само пазарна ниша, но и образователни позиции, наследени от миналото.

Въпрос №3 Къде слушате радиопредавания?

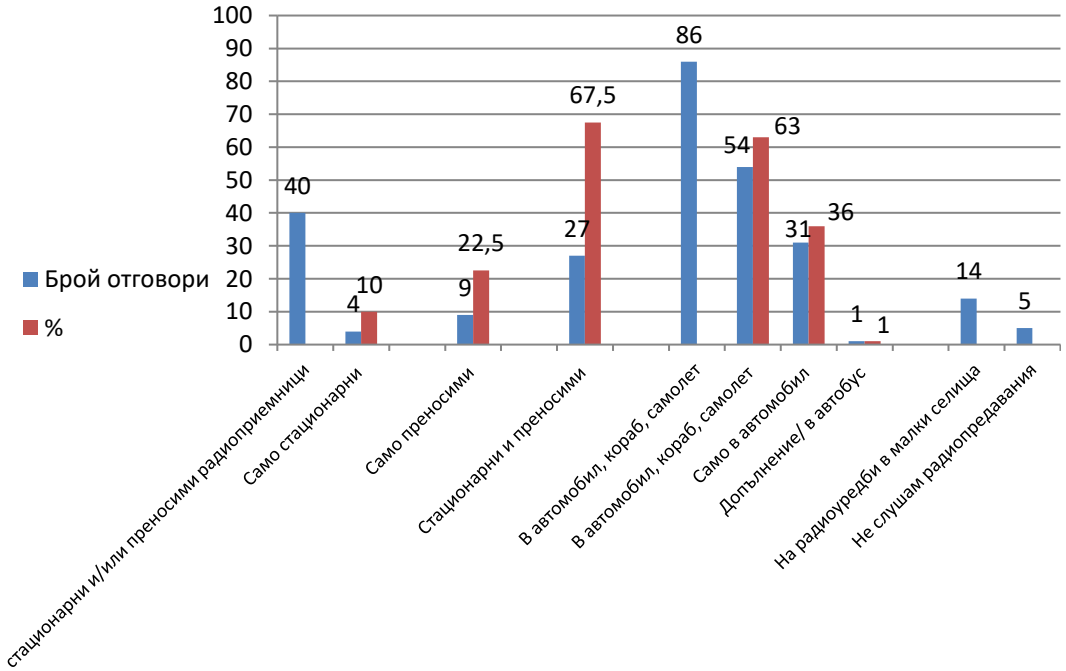

Диаграма 3. Източници и места за слушане на радиопредавания

Изследваните студенти имат достъп до различни радиоизточници – стационарни и преносими, оборудвани с радиоприемници транспортни средства, радиоточки в малки селища. Това показва достъпността им, гарантирана от големия радиообхват на територията на страната и извън нея.

Въпрос №4 Ако сте учител на деца от предучилищна възраст и ученици от начална училищна възраст, ще ползвате ли радиото като средство за обучение?

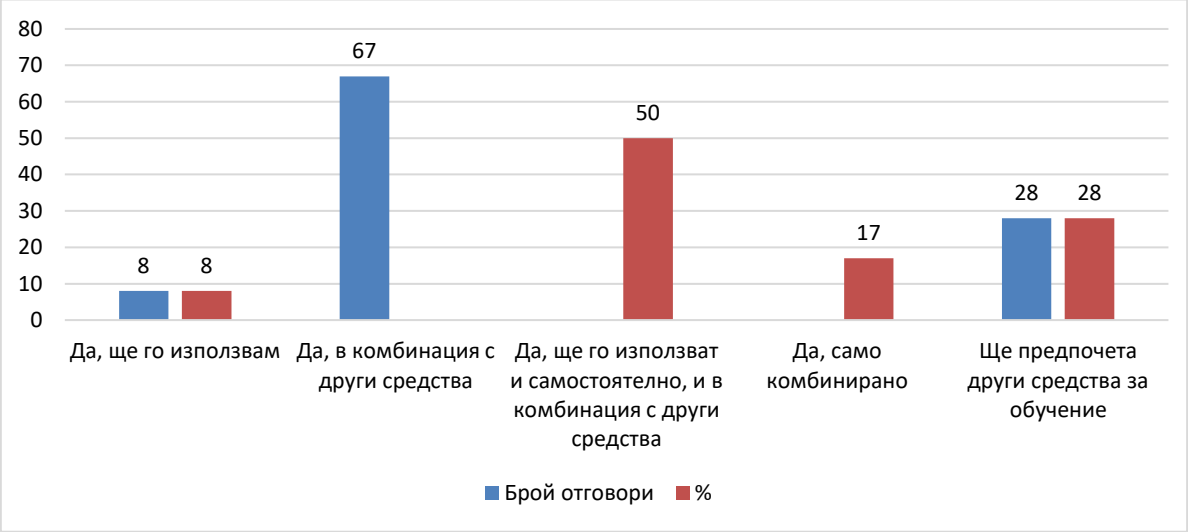

Диаграма 4. Използване на радиото като средство за обучение

Поставени в позиция на бъдещи реално действащи педагози, 2/3 от студентите са убедени, че в комбинаторика с други методи и похвати радиото успешно може да изпълнява ролята си на съвременно средство за обучение. Половината от тях вярват, че и самостоятелно то може да бъде използвано пълноценно. Социалните педагози имат предвид децата, които поради заболяване имат непоносимост към ярки визуални възприятия, а останалите вероятно се позовават на образователни традиции в редица страни като Австралия, Швеция, Финландия и други, които успешно са прилагали и прилагат радиообучението. Скептични към тези образователни възможности остават 28% от анкетираните.

Въпрос №5 Подчертайте методите и похватите, които бихте приложили при работа с радиопредаване

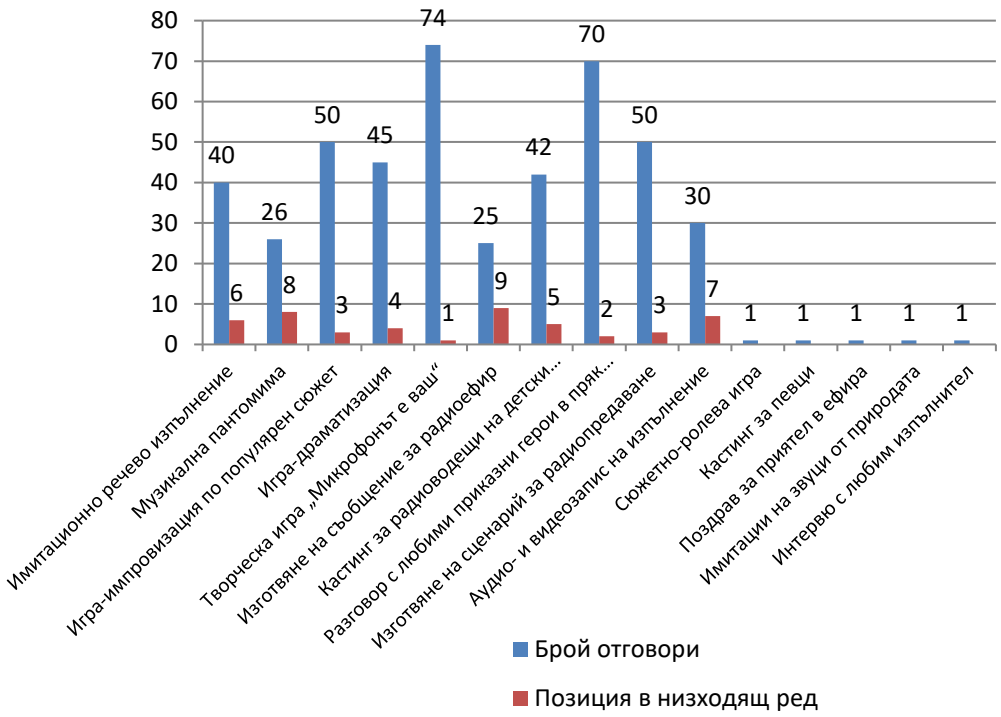

Диаграма 5. Методи и похвати при работа с радиопредаване

Изследователят, почерпил идеи от добри педагогически практики предимно извън страната, предлага различни методи и похвати, които като цяло се радват на немалък брой избори, вариращи от ¼ до 70%. Петима анкетирани предлагат разновидности на цитираните по-горе способи, които успешно допълват методическата палитра на участниците в анкетата.

Прегледът на специализираната литература и анализът на получените резултати от анкетата позволяват да направим следните **изводи:**

Радиото като медия все още играе определена роля в образованието на подрастващи, ученици и студенти, но днес интересът към неговия потенциал е неустойчив и следва да се коригира с оглед на европейските образователни програми, които непрекъснато обновяват, но и съхраняват своите традиции в тази насока.

И самостоятелното му използване, и прилагането му в комбинаторика с други средства ще обогати методическия инструментариум на педагога, ще провокира детските интереси за по-близък контакт с тази медия.

Радиообразованието като част от медиаобразованието е имало доминираща роля в средата на миналия век, но и днес успешно може да послужи като посредник между детето и книгата, между родители и деца, между отделните поколения от различни възрасти.

Литература:

1.Dimitrov, V. Istoriya na radioto v Balgariya.. Kniga parva. Sofia, 1994.
2.Dimitrov, V.. Istoriya na radioto v Balgariya. Kniga vtora. Sofia, 1994.